

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ, OPERATÍV ASZÁLY- ÉS VÍZHIÁNY- ÉRTÉKELÉS

2018. december

- kivonat -

Készítette:

az

Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízjelző és Vízrajzi Főosztály
Vízrajzi Monitoring Osztálya

és az

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2018. december 10.

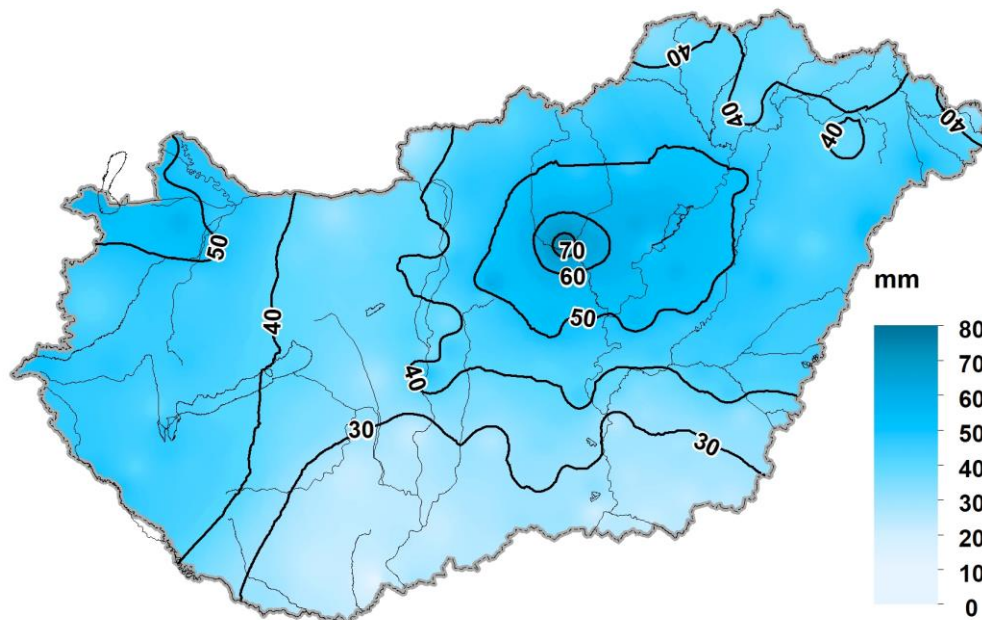
1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

2018 novemberében a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 15 mm (Sátorhely) és 76 mm (Jászberény) között alakult. Az országos területi átlagérték 40 mm volt, ami 8 mm-rel (17%-kal) volt alacsonyabb a viszonyítási időszak (1971-2000) november havi átlagánál.

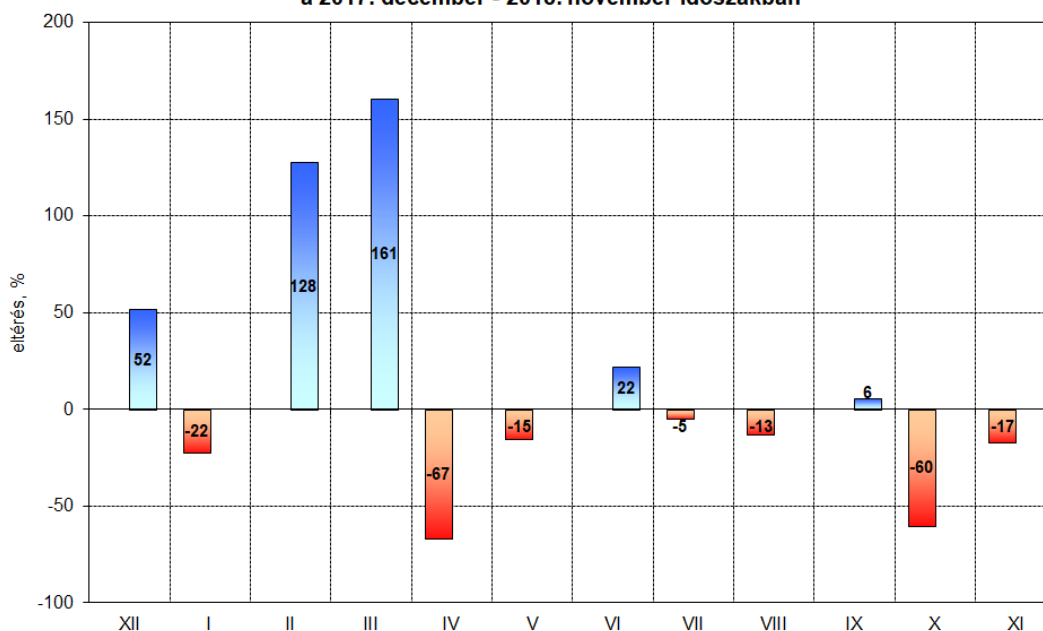
Országos áttekintésben az októberi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (45 mm) Sellye, a legnagyobb csapadéktöbblet (33 mm) Jászberény állomáson jelentkezett.

A 2018. november havi csapadékösszeg területi eloszlása

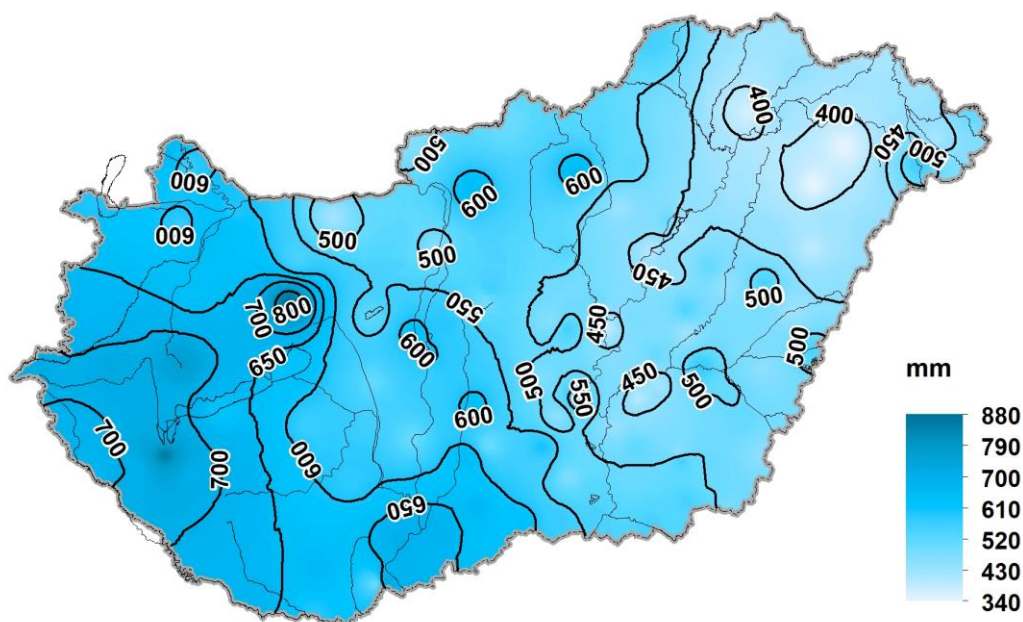

Az alábbi szövegközi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének a sokévi átlagtól való relatív eltérését.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének átlagától (1971-2000) való eltérése (%) a 2017. december - 2018. november időszakban

A 2018. január - november havi csapadékösszeg területi eloszlása

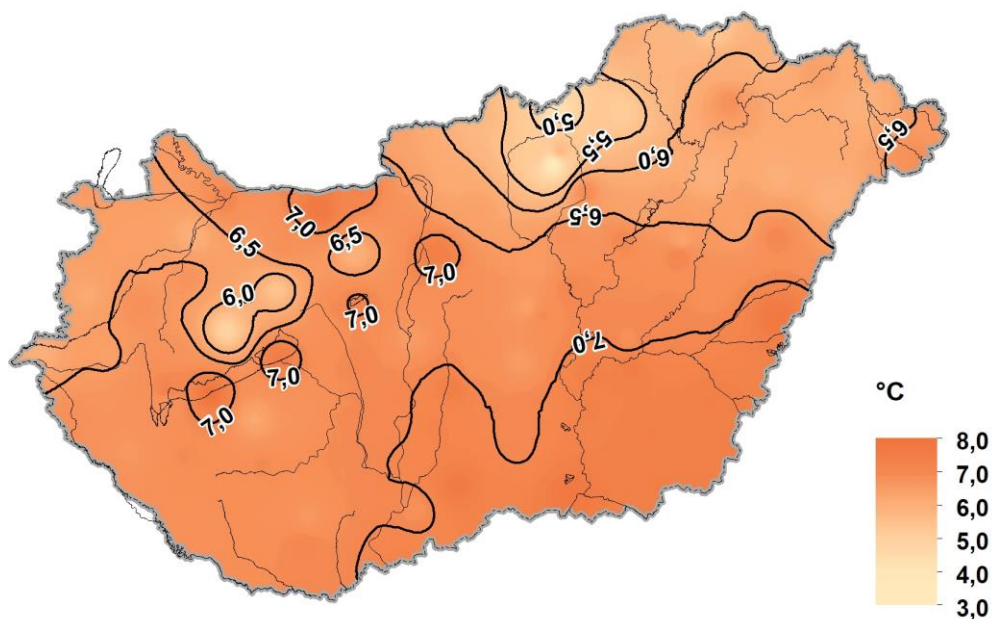
A 2018. január-november időszakban lehullott csapadék mennyisége 339 mm (Újfehértó) és 870 mm (Tés) között alakult, az országos területi átlagérték 539 mm volt, ami az időszakos átlagnál 17 mm-rel (3%-kal) több. Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb 11 havi csapadékhiány (189 mm) Taktaföldvár, a legnagyobb csapadéktöbblet (195 mm) Zalakomár állomáson jelentkezett.

Léghőmérséklet

A november havi középhőmérséklet 3,5°C (Kékestető) és 7,9 °C (Fonyód) között alakult, az országos területi átlagérték 6,5°C volt, ami a sokévi (1971-2000) novemberi átlagot 2,6 °C-kal haladta meg.

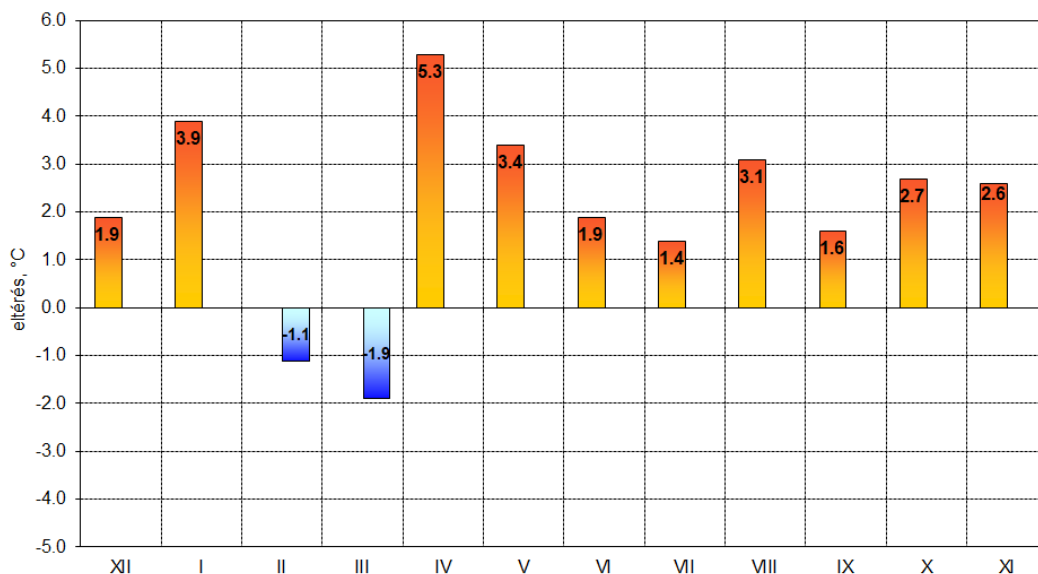
A havi középhőmérséklet az ország egész területén meghaladta a novemberi éghajlati átlagot. A havi középhőmérséklet átlaghoz viszonyított legnagyobb pozitív eltérése (3,6 °C) Szentlélek állomáson jelentkezett.

A 2018. november havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi átlagtól való eltérését.

**A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének
átlagtól (1971-2000) való eltérése (°C)
a 2017. december - 2018. november időszakban**

Talajnedvesség

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma november végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest számottevően magasabb volt. A nedvességtartalmat síkvidékeinken a 70-100% közötti telítettség értékek jellemezték.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma novemberben – az Alföld déli-délkeleti részének kivételével – síkvidékeink területén az egy hónappal korábbi állapothoz viszonyítva magasabb volt. A talajréteg nedvességtartalmát a hónap végén az Alföldön a 30-60% közötti (az Alföld délkeleti részén csak 15-30% közötti), a Dunántúl síkvidéki területein a 30-60% közötti telítettségi értékek jellemezték.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma novemberben a síkvidékek területi átlagában mérsékelten növekedett. Ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát a hónap végén az Alföldön a 40-50% közötti, a Dunántúlon az 50-60% közötti telítettségi értékek jellemezték.

Talajvíz

Novemberben csaknem valamennyi síkvidéken csökkent a talajvízszint. Országszerte a 0-10 cm közötti különbség-értékkel jellemezhető területek aránya volt a meghatározó. 10-25 cm közötti eltérés többnyire kisebb körzetekben (Mezőföld, Dráva-menti sík, Duna-Tisza köze, Tiszántúl) fordult elő. Nagyobb térségre csak a Mosoni-sík és a Szigetköz északi részén, valamint a Körösök vidékén terjedt ki.

Az októberi középértékeknél néhány cm-rel magasabban helyezkedett el a talajvíztükör a Csornai-, a Kapuvári- és a Pápa-Devecseri-sík egyes részterületein, a Dráva-menti sík nyugati és keleti peremvidékén, a Duna-Tisza köze és a Tiszántúl több kisebb körzetében. Nagyobb összefüggő területet érintő emelkedés csak a Gyöngyösi-sík, a Jászság, a Hevesi-sík, a Hevesi- és a Szolnoki-ártér, valamint a Borsodi Mezőség, a Borsodi-ártér és a Hortobágy nyugati peremterületén fordult elő.

Novemberben az 1971-2000. közötti időszak november hónapjai átlagától való eltérés jelentős eltérést mutatott a dunántúli és a Dunától keletre elhelyezkedő síkvidékeken. A dunántúli síkvidéken a viszonyítási időszagnál magasabb helyzetű talajvíztükör területi aránya volt a nagyobb, a Dunától keletre pedig csaknem mindenhol alacsonyabban helyezkedett el.

A legnagyobb 250-300 cm-es eltérések továbbra is a Duna-Tisza közén a Hátság észak- és délnyugati térszínein, valamint a Mátra előterében fordultak elő. A Duna-Tisza közének a déli országhatárhoz közeli térszínein 50-150 cm, a Felső-Tisza-vidék keleti részén 100-150 cm, a Tiszántúl más térségeiben jellemzően 0-50 cm különbség-értékek alakultak ki. A dunántúli síkvidékeken a viszonyítási időszagnál alacsonyabb helyzetű talajvíztükör a Kisalföldön a Mosoni-, a Kapuvári- és a Csornai-sík területén, valamint a Szigetköz és a Győr-Tatai-teraszvidék területén, a Mezőföldön az észak- és a délkeleti peremvidékeken, a Dráva-menti sík területén pedig a központi térszíneken fordult elő.

A síkvidékek területi átlagában a talajvíztükör 2018. november hónapban az 1971-2000. közötti időszak november havi átlagértékénél 15-20 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Operatív aszály- és vízhiány értékelés

A november havi időjárás nem kedvezett a talajok vízháztartásának javulásában, csak a hónap végén jelentkező csapadéknak köszönhetően kezdődött meg a visszapótlódási folyamat. A talajrétegek felső 20 cm-es rétegeibe történt beszivárgás már kedvezőbb állapotokat mutat, azonban az alsó talajrétegekben még jelentős vízhiány mutatható ki.

Figyelembe véve az aktuális vízháztartási helyzetet átlagosan csapadékos december esetén a talajrétegek lassú feltöltődésére lehet számítani, ugyanakkor az átlagnál szárazabb és melegebb további időjárás esetén a mélyebb rétegek feltöltődése elhúzódhat.

Belvízi helyzetértékelés

2018 novemberében országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 71,57 millió m³ volt, ami 16,5 millió m³-rel (19%-kal) maradt el az előző havi értéktől. Az november havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán belvízelöntés nem fordult elő.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2018 novemberében országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 0,51 millió m³-rel (<1%-kal) növekedett.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2018. november 15-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint a decemberben az átlagosnál melegebb és kissé szárazabb, januárban az átlagosnál kissé hidegebb és átlagosan csapadékos, februárban átlagos hőmérsékletű és az átlagosnál kissé szárazabb időjárás valószínűsíthető.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
december	0,2 – 3,7 (0,6)	25 – 55 (44)
január	-4,2 – 1,7 (-0,8)	15 – 40 (32)
február	-0,5 – 2,6 (1,1)	15 – 40 (29)

Az OMSZ 2018. december 10-én kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban mérsékeltén változékony, kora téli időjárás várható. Többször és többfelé várható vegyes halmazállapotú csapadék, de ennek mennyisége az előrejelzési időszakban területi átlagban valószínűleg nem haladja meg a 10 mm/nap értéket. A napi középhőmérsékletek az időszakos átlag közelében várható, az előrejelzési időszak első felében az átlagosnál kissé hidegebb, ezt követően az átlagosnál kissé enyhébb időjárás valószínűsíthető.

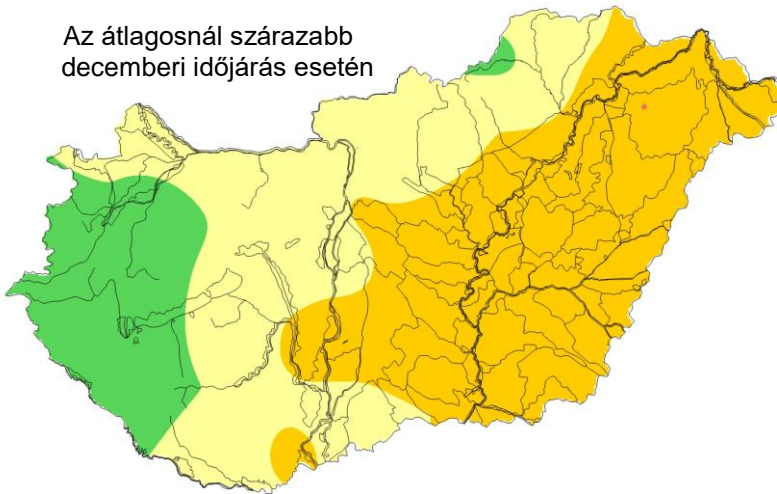
Vízháztartási előrejelzés

November végén előző év azonos időszakához képest országos viszonylatban szárazabb vízháztartási helyzet volt jellemző.

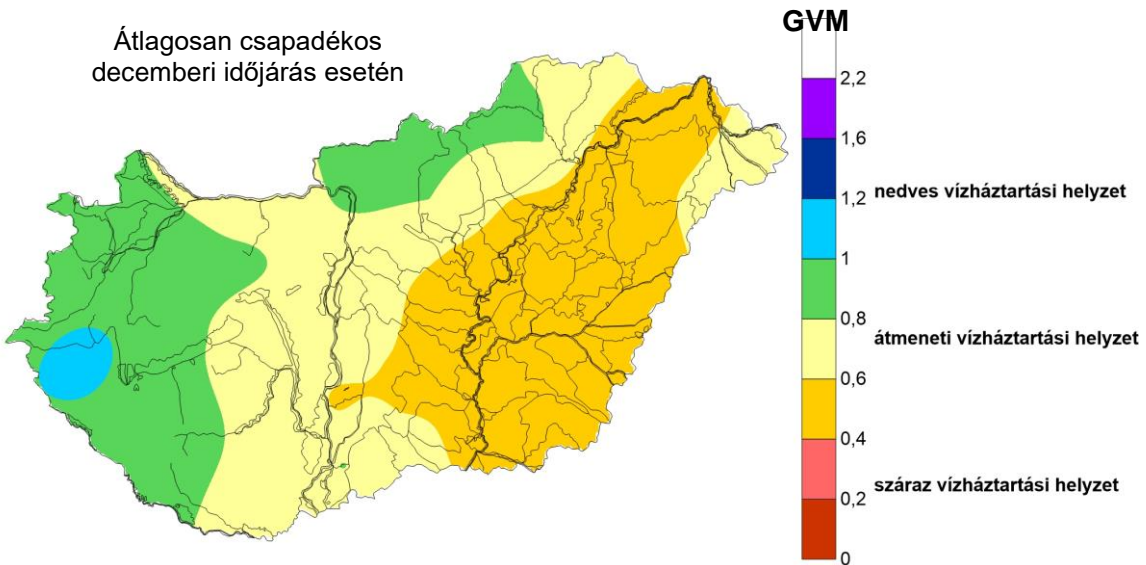
A decemberre előrejelzett átlagosnál melegebb és átlagosnál kissé szárazabb időjárás következtében az Alföld legnagyobb részén továbbra is száraz vízháztartási helyzet várható, a Dunántúlon és az Északi-középhegység térségében pedig átmeneti vízháztartási helyzet kialakulása valószínűsíthető.

A következő ábrákon időjárási forgatókönyvenként szemléltetjük a decemberi vízháztartási helyzet várható alakulását.

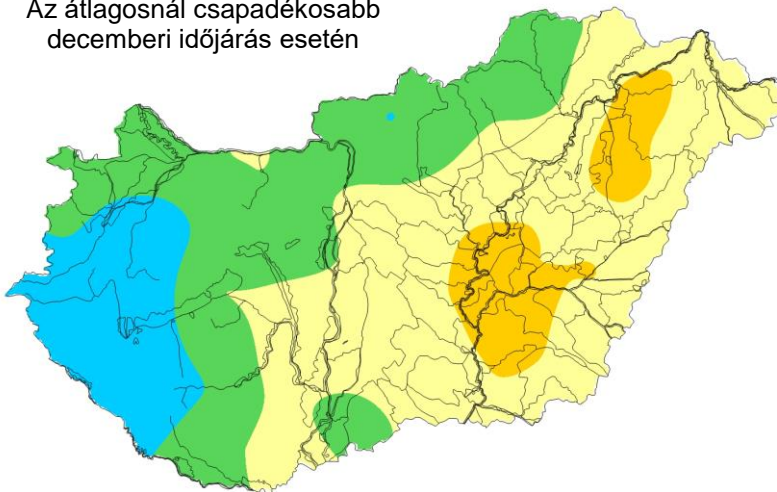
Az átlagosnál szárazabb decemberi időjárás esetén

Átlagosan csapadékos decemberi időjárás esetén

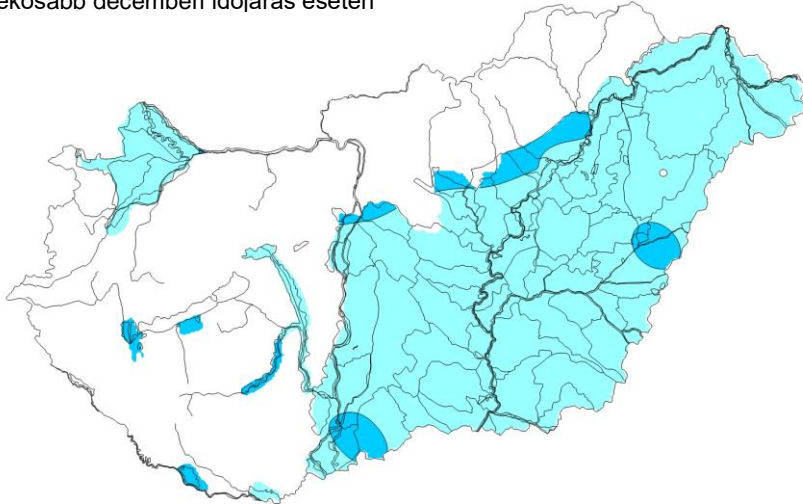
Az átlagosnál csapadékosabb decemberi időjárás esetén

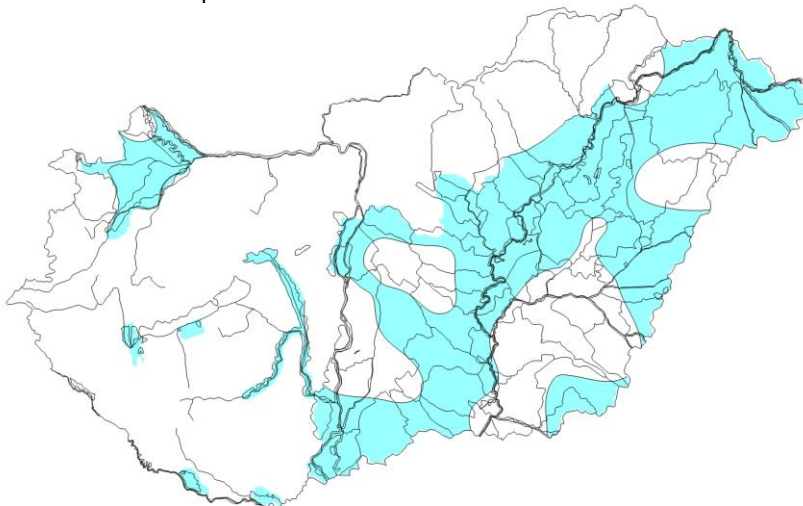
Várható belvízi kilátások

A hosszú távú meteorológiai előrejelzés alapján nagyobb téli-tavaszi belvíz kialakulásának a valószínűsége minimális, de csapadékos-havas tél esetén az egyébként is általában magasabb talajvízállású és a szikes területeken, továbbá egyes folyó menti térségekben (leginkább magasabb vízállás esetén), valamint hosszabb fagyos és havas időszakot követő gyors olvadás esetén bekövetkezhetnek jelentősebb belvízi elöntések is.

A belvízindex alakulása átlagosnál csapadékosabb decemberi időjárás esetén

A belvízindex alakulása átlagosan csapadékos decemberi időjárás esetén

PBI

Az „Integrált vízháztartási tájékoztató, operatív aszály- és vízhiány értékelés” című kiadványt a BM 45/2014. (IX. 23.) rendelet 1.§ (1) c), d), e), (2) és a 3.§ (3) j) alapján havi rendszerességgel az Országos Vízügyi Főigazgatóság – az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság bevonásával – készíti el és adja ki.